Ammoniakemissie-eisen stalsystemen in OV

Verdiepingssessie 25 augustus 2025

Op 23 juni 2025 heeft in GS een strategische sessie plaatsgevonden over de ammoniakemissie-eisen voor stalsystemen in de OV. Hierin is een denklijn besproken en zijn afspraken gemaakt over het vervolg van het traject. Op 1 juli hebben GS deze denklijn in via een memo collegiale afstemming ontvangen. Tijdens het zomerreces is getracht de denklijn verder uit te werken. Hierbij stuiten we echter op een aantal zaken die we willen bespreken in de verdiepingssessie op 25 augustus 2025. Hieronder is de eerder opgestelde denklijn aangegeven, waarbij aandachtpunten en vragen zijn opgenomen in rood tbv bespreking.

Denklijn

- Doordat er nauwelijks vergunningen te verlenen zijn, treedt er in praktijk geen reductie op bij de "blijvers".
  GS hebben aangegeven zo veel mogelijk vast te willen houden aan de huidige systematiek in de OV. Zoals bekend leveren de deadlines op dit moment problemen op in de uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Om zo veel mogelijk de huidige systematiek in stand te houden, maar toch tot stikstofreductie te komen zien we de volgende mogelijkheid:

  * Invoeren van een tijdelijke maatregel voor generieke reductie op bedrijfsniveau van x % (bv 20%). Alle bedrijven die nog niets hebben gedaan moeten deze x % reductie op bedrijfsniveau halen voor x 2026 (bv 1 juli 2026). Dit geldt voor alle sectoren. Reductie kan plaatsvinden door toepassing van voer- en/of managementmaatregelen, door het houden van minder dieren of een combinatie daarvan. Het dienen in ieder geval maatregelen te zijn waarvoor geen vergunning nodig is of waarvoor het vergunningentraject geen probleem oplevert.
  Opgemerkt wordt dat deze opties in de praktijk slecht te borgen zijn en moeilijk handhaafbaar. Lijken meer "principe-opties". Voor de uitvoering moet ook de referentiesituatie vastgelegd worden: ten opzichte van wat wordt de reductie opgelegd? En waaraan ontlenen we die situatie?
  * Tegelijkertijd kan het huidige systeem blijven bestaan, maar wordt tijdelijk "on hold" gezet. Dit kan bijvoorbeeld door de deadline nog verder op te schuiven dan de termijn van 1 juli 2026 die nu in procedure wordt gewijzigd. Opties zijn 1 januari 2027, 1 juli 2027 of zelfs 1 januari 2028. Zodra de reductie van systemen wel aangetoond kan worden, kan dan teruggegaan worden naar het huidige systeem.
  Vraag is daarbij of dit alleen geldt voor de datum van 1 juli 2026 (melkrundvee en kalveren) of ook voor de datum van 1 juli 2024 (overige sectoren). Voordeel van een latere datum is dat dit over de verkiezingen heen wordt getild, waarbij 1 januari 2028 de meeste ruimte biedt om vanwege coalitiebesprekingen wijzigingen door te voeren.

  Een alternatief kan zijn om te besluiten dat de deadlines worden opgeschoven (zoals hierboven aangegeven) of de uitvoering van de OV wordt opgeschort tot een aantal aspecten door het rijk

zijn uitgevoerd (toetsingssysteem stalsystemen, passende beoordeling stalsystemen, maatregelen landbouwsector, etc.). De vraag is of dit politiek/bestuurlijk haalbaar is. Bovendien kleven daar nadelen aan vanuit het voorkomen dat innovaties stil komen te liggen en is er risico 5.1.5

5.1.5

Vragen:

1. Wat vinden GS van deze mogelijkheid?
2. Zien GS nog andere varianten binnen deze mogelijkheid?

- 3. Wat vinden GS van het alternatief?

4. Wat doen we met bedrijven die reeds stalsystemen hebben aangepast in de afgelopen jaren? Worden zij bv vrijgesteld van deze reductie?
5. Welk percentage gaan we hanteren? Een vast percentage voor alle diercategoriëen of een differentiering?
6. Welke termijn gaan we hanteren? Als wordt gekozen om de datum van 1 juli 2026 te verschuiven, ligt het voor de hand om de regeling met ingang van 1 juli 2026 in te laten gaan.
7. Welke referentiesituatie gaan we hanteren?
8. Zouden GS dit willen toepassen voor de aankomende deadline van 1 juli 2026 of ook voor de deadline van 1 juli 2024?

- Vergunningverlening is lastig, vanwege jurisprudentie én vanwege percentage reductie met huisvestingssysteem
  Met voorgaande wijziging/aanvulling laten GS zien ondanks de huidige problematiek in de uitvoering te blijven zoeken naar opties voor stikstofreductie.
- Huidig systeem biedt ruimte voor toename dieraantallen, waardoor reductie op concrete locaties in de praktijk lager kan uitvallen (opvulling). Het werken met een reductiepercentage op bedrijfsniveau (bedrijfsplafond) voorkomt opvulling.
  9. Willen GS de OV wijzigen zodat opvulling niet meer mogelijk is?
  10. Hoe willen GS de OV hierop wijzigen? Denkbare opties zijn:
  - blijvend inzetten op een bedrijfsplafond door de toepassing van emissiearme huisvestingssystemen als aanvullende maatregel voor het realiseren van reductie te benoemen. En al naar gelang het weer beschikbaar zijn van emissiearme huisvestingssystemen het reductiepercentage per bedrijf (in een bepaalde categorie) op te hogen. Het is raadzaam om al direct aan te kondigen dat er een gefaseerde ophoging van het bedrijfsplafond plaatsvindt;
  - als passende maatregel verbieden dat er uitbreiding plaatsvindt van de feitelijk aanwezige of aantal vergunde dieren (een handelingsverbod): om nadeelcompensatie te voorkomen, is het wenselijk om voorzienbaarheid te creëren. Nu de vergunningverlening voorlopig nog stilligt, is daarvoor ruimte;
  - via het ruimtelijke spoor (tijdelijk) verbieden van het oprichten van nieuwe dierenverblijven/invoeren slot op de muur: ervaring met het stalderingsdossier leert dat dit hoge nadeelcompensatieclaims kan geven. In beginsel worden die bij de gemeente ingediend. Zij kunnen

die kosten verhalen op de provincie (hogere kostenregeling). Indien hiervoor wordt gekozen is het raadzaam passieve risico-aanvaarding te scheppen met voorzienbaarheid zoals ook in het XXL-dossier is gebeurd.

- Wijziging van het huidige systeem moet dus zorgen voor:
  - Snelle reductie in praktijk
  - "Kraan dicht" tot die weer open kan
- Aansluiten bij MCEN: emissiesturing (was al, zowel OV als BOS 2.0)
  Het huidige systeem is gericht op emissiesturing. Ook de voornoemde wijziging is gebaseerd op emissiesturing.
- Aansluiten bij MCEN: landbouw in ieder geval 46%
  Zie vraag 5. Dit punt moet nog verder worden uitgezocht (zie PM hieronder)
  Met het huidige systeem zitten we op een gemiddelde reductie van PM % voor de landbouwsector. Gezien de huidige situatie zou een tijdelijke reductie van PM % worden gevraagd. Op een later moment wordt teruggeschakeld naar het huidige systeem.
- Van eisen rond "% reductie huisvestingssystemen" naar "% reductie bedrijf"
  Er wordt gewerkt aan een mogelijk toekomstig systeem van emissiemeting per bedrijf. Dit is nog niet op korte termijn beschikbaar. Met het toepassen van voornoemde wijziging wordt hierbij wel aangesloten door een generiek percentage per bedrijf. Vraag is hoe de behaalde reductie kan worden aangetoond zolang er geen emissiemetingen per bedrijf zijn of een afrekenbare stoffenbalans (voer). En ook ten opzichte van welke situatie het reductiepercentage wordt opgelegd (en hoe we dat controleren).
- Aansluiten bij kton N die in 2024/28/32 gerealiseerd had moeten zijn; dit vertalen naar te behalen reductie% bedrijven
  Wordt op dit moment nog uitgezocht.
- Via systeem "passende maatregel" → geen vergunning nodig als de maatregel tot doel heeft natuur te versterken, dus geen bedrijfsontwikkeling (tot er weer ruimte is)
  Verwijzing naar toelichting traject passende maatregel forse stikstofreductie.
- Koplopers / "wie al klaar was" moeten daarvoor beloond worden
  Zie vraag 4. Of andere wijze?

Let wel: het gaat hier om de uitwerking van een eerste denkrichting. De juridische houdbaarheid is nog niet getoetst en de consequenties voor bijvoorbeeld de uitvoering zijn nog niet volledig doordacht.

Vervolgproces

- Denklijn verder uitwerken en na het zomerreces oriënterend bespreken in GS
  In verdiepingssessie vragen bespreken en afspraken maken voor vervolg.
- Uitgewerkte denklijn bespreken met de coalitiepartijen
- Voor 1 oktober 2025 uitsluitsel geven aan de sector

Bespreking 25 augustus Wilma

Zoeken naar mogelijkheden buiten vergunningverlening om. Er zijn vlgs wilma 2 groepen: Kleine groep die wil reduceren en een grote groep die willen opvullen. Inzetten op de eerste groep: kennen we ondernemers? 5.1.2.e heeft er wel 1 a 2 gesproken.

Daarnaast lopen we aan tegen huisvestingssystemen problematiek. Onderscheid maken in:

- Systemen die wel werken maar minder dan toegekende factor;
- Systemen die niet doen wat ze moeten doen.

Lijn vanuit Wilma nu is: Zorg dat mensen nu iets gaan doen door:
-Inzetten op systeem dat wel werkt maar minder opbrengst geeft. Bij passende maatregel/beheermaatregel is de 100 % zekerheid niet vereist.
- vasthouden aan de vastgestelde data (daar is uitermate lang over onderhandelt, is onbespreekbaar om los te laten);
- kijken naar wat wel kan bv in bijlage VI (emissie-eisen).

Daarnaast lijn uitwerken voor langere termijn: sturing op bedrijfsemissieniveau.
Memo CA maken met vragen aan GS: terugbrengen naar de essentie.
en voorzet opnemen voor korte en lange termijn